

Retalls d'Art
a Balaguer

Antoni Betbesé Delsams

Escultor picapedrer
1887 - 1971

l'Evangeli, a la capella més propera a l'absis, Betbesé hi esculpí un sisè rosetó seguint la mateixa decoració. L'any 1954 Betbesé inicià el seu treball a l'església de Santa Maria, restaurant els arcs i les claus de volta malmesos durant la Guerra Civil Espanyola, i s'encarregà també de la construcció del nou altar major.

En els mateixos anys també va treballar al cementiri de Santa Maria on esculpí la tomba familiar, una de les seves millors obres tant tècnicament com estètica. L'obra està formada per tres parts d'estil i iconografia diferent: la part inferior és de forma rectangular i té unes senzilles incisions rectilínies i al centre té esculpida el relleu d'un crismó dins d'un cercle, símbol de la victòria de Crist sobre la mort. La part central -i la més elaborada- recorda l'estil escultòric gòtic de figures allargades i estilitzades. S'hi representa a Crist crucificat envoltat per dos arcàngels, dos àngels músics que toquen un violí i un violoncel i dos àngels cantaires. Tota l'escena -exceptuant la part inferior- està emmarcada per una treballada sanefa de motius geomètrics i vegetals. A la part superior, coronant la tomba, s'hi representa dins d'una fornícula la Mare de Déu de perfil amb el nen en braços i, a sota, un relleu de l'escut de la ciutat de Balaguer. Tota l'escena està flanquejada per dos motius ornamentals en forma de calze.

Just al costat de la tomba familiar, Betbesé esculpí l'anomenada "Tomba dels 19". Aquest panteó va ser un encàrrec de l'Ajuntament de Balaguer en homenatge a 19 veïns de Balaguer que foren executats el 5 d'agost de 1936. La tomba està precedida per tres graons de pedra on hi ha dos plaques de marbre gravades amb els noms dels difunts. A la part central i dins d'un timpà de mig punt hi ha esculpida una imatge clàssica

Biografia i trajectòria

Antoni Betbesé va néixer a Balaguer el gener de 1887. Fill de Climent Betbesé i Maria Delsams, va cursar els estudis bàsics i ben aviat va mostrar inquietud cap a tot el que tenia a veure amb el treball de la pedra. Durant aquests anys emergiren a Balaguer joves artistes com Francesc Borràs o Antoni Ollé Pinell que, com Antoni Betbesé, van fer el salt a Barcelona per continuar els seus estudis a la Llotja d'Arts i Oficis. Betbesé va iniciar els estudis de picadrer el 1905 que durant uns anys els compaginà col·laborant amb la construcció de la casa Milà (la Pedrera) d'Antoni Gaudí.

El 1914 Betbesé va tornar a Balaguer on treballà combinant la feina creadora amb la de restauració d'elements escultòrics i decoratius en diferents indrets de Balaguer i rodalies. En aquells temps, Balaguer vivia un moment d'auge intel·lectual: es fundaren publicacions locals com "La Falç" o "Pla i Muntanya", es creà el Centre Excursionista de Balaguer i

emergiren figures de filantrops com Domènec Carrové o Daniel Torruella.

Antoni Betbesé treballà doncs al Santuari del Sant Crist esculpint els altars de pedra, a la construcció del pont de Sant Miquel de Balaguer escairant i encaixant les pedres dels arcs, al castell de la Ràpita i al monestir de les Avellanes. Possiblement també va col·laborar en la construcció de la façana del Sant Crist i en les estacions del Via Crucis.

Més tard, va rebre l'encàrrec d'esculpir els nous rosetons de l'església de Sant Domènec. Les successives guerres, els diferents usos i l'abandó que havia patit el conjunt havien causat grans desperfectes al convent, al claustre i sobretot a l'església. Una de les parts més afectades va ser el pany de la paret de l'Epístola on hi havia uns grans finestrals apuntats que quedaren totalment malmesos i que van ser anul·lats. Betbesé esculpí cinc petits rosetons amb decoració floral i geomètrica que substituïren els antics finestrals gòtics tapiats. A la banda de

de la Mare de Déu. A la part superior, una espècie de corona de fulles apunta-des sustenta una creu cèltica. Durant aquells anys també es dedicà a esculpir nombroses làpides de marbre de nixols al cementiri de Santa Maria.

Betbesé va treballar com a picapedrer fins al 1959, any en què es traslladà a viure amb la seva família a Barcelona. Morí el 1971 i fou enterrat a la tomba que ell mateix havia esculpit al cementiri de Santa Maria de Balaguer.

Fonts consultades:

- Arxiu Comarcal de la Noguera
- Arxiu Capitular d'Urgell
- Arxiu Parroquial de Balaguer
- Família Betbesé

Autoria de la fitxa: Mireia Subirada Roma

Ajuntament de Balaguer

Museu de la Noguera,
plaça dels Comtes d'Urgell, 5
25600 Balaguer (Lleida) · T. 973 445 194
museu@balaguer.net